KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 1. oktober 1997

om forlængelse af investeringstilskuddet på 8 % til investeringer i de nye delstater i henhold til finansloven for 1996

(Kun den tyske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

(98/194/EF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 92 og 93,

efter at de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, har haft mulighed for at fremsætte deres bemærkninger,

under henvisning til disse bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

I

Ved beslutning af 11. november 1992 ([1]) godkendte Kommissionen et investeringstilskud på 8 % til investeringsprojekter i de nye delstater, der var påbegyndt inden 1. juli 1994 og afsluttet inden udgangen af 1996. Støtteintensiteten på 8 % brutto (ca. 5,2 % netto) gælder udelukkende udgifter i forbindelse med anskaffelse af aktiver som led i anlægsinvesteringer.

Investeringstilskuddet tildeles direkte i henhold til forbundsloven, således at enhver virksomhed, der opfylder lovens krav, kan anmode om tilskuddet, uden at myndighederne skal træffe beslutning herom. Tilskuddet indrømmes i form af en nedsættelse af selskabsskatten og kan resultere i, at staten har et negativt skattekrav, således at støttemodtageren i stedet for en skattenedsættelse modtager et pengebeløb.

([1]) Statsstøtte nr. 561/92, skrivelse af 24. november 1992, SG(92) 16623.

§ 3 i loven om investeringstilskud af 1993 (Investitionszulagengesetz — InvZulG) blev ændret ved § 18, stk. 1, i finansloven af 1996 ([2]), således at investeringstilskuddet på 8 % nu kan ydes til investeringer, der er iværksat efter 31. december 1992, men inden 1. juli 1994, og som er afsluttet inden 1. januar 1999. Hermed blev gennemførelsesfristen for de støttede investeringer forlænget med to år, uden at bestemmelserne vedrørende tidspunktet for investeringernes påbegyndelse blev ændret. Finansloven for 1996 trådte i kraft 1. januar 1996. Ved skrivelse af 17. november 1995 meddelte forbundsfinansministeriet de øverste finansmyndigheder i delstaterne, at bestemmelsen ikke måtte anvendes, inden Kommissionen havde godkendt støtten i henhold til EF-traktatens artikel 92 og 93. Denne skrivelse blev offentliggjort i Bundessteuerblatt (statstidende), 1996, udgave I, punkt 1.

II

Ændringen af loven om investeringstilskud blev meddelt Kommissionen i en skrivelse af 19. december 1995, dvs. 6 dage inden finansloven for 1996 trådte i kraft og hermed registreret som ikke-anmeldt støtte (NN 6/96).

Kommissionen besluttede den 3. juli 1996 at indlede proceduren i henhold til EF-traktatens artikel 93, stk. 2, på grund af forlængelsen af den periode, investeringstilskuddet på 8 % kunne tildeles. Den begrundede dette med, at forlængelsen indebar supplerende statsstøtte til investeringer, der var påbegyndt inden 1. juli 1994, og som ville blive gennemført i 1997 og 1998, uden at der,

([2]) BGBl. 1995, I-1250.

når der sammenlignes med situationen uden forlængelsen, ville blive gennemført flere investeringer. Foranstaltningen ville derfor ikke støtte nye investeringer, der kunne bidrage til den økonomiske udvikling i det tidligere DDR.

Støtten ville derfor kun resultere i forhøjelse af egenkapitalen i virksomheder, som var begyndt at investere i de nye delstater inden juli 1994, og skulle derfor betragtes som driftsstøtte, som ifølge Kommissionens normale praksis kun er forenelig med fællesmarkedet, hvis bestemte forudsætninger er opfyldt, og hvis støtten udelukkende har til formål at fremme den økonomiske udvikling i områder, der er omfattet af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a). Kommissionen var dog af den opfattelse, at støtten også kunne fremme den økonomiske udvikling uden for de støtteberettigede områder, således at man var nødsaget til at undersøge, om støtten undtagelsesvis kunne betragtes som forenelig med fællesmarkedet.

Tyskland blev ved skrivelse af 31. juli 1996 ([1]) underrettet om, at proceduren var indledt, og blev i lighed med de øvrige medlemsstater og andre interesserede parter ved offentliggørelsen af skrivelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* ([2]) opfordret til at fremsætte sine bemærkninger.

Tyskland fremsatte sine bemærkninger ved skrivelse af 9. september 1996 og det franske selskab Elf Aquitaine SA (ELF) ved skrivelse af 29. oktober 1996. Den franske regering fremsatte sine synspunkter den 30. oktober 1996 med henvisning til bemærkningerne fra ELF. I henhold til ELF berører den omtalte foranstaltning nogle investeringer, som ELF's datterselskab, Mitteldeutsche Erdöl-Raffinerie GmbH (MIDER) er i færd med at gennemføre. Det drejer sig om bygning af et nyt raffinaderi i Leuna (Sachsen-Anhalt). Investeringerne er blevet forsinket på grund af uforudsete tekniske vanskeligheder, som virksomheden ifølge egne oplysninger ikke er ansvarlig for. Uden den planlagte forlængelse af gennemførelsesfristen ville man ikke kunne kræve investeringstilskuddet til det samlede projekt, hvilket ville medføre store økonomiske problemer for MIDER.

Skrivelsen fra ELF og den franske regering blev videresendt til forbundsregeringen ved skrivelse af 26. november 1996.

Mellem december 1996 og juli 1997 er sagen blevet drøftet ved en række møder mellem de tyske myndigheder og Kommissionens tjenestegrene.

III

Ifølge Tyskland er forlængelsen af gennemførelsesfristen for investeringer, hvortil der kan kræves et investeringstilskud på 8 %, forenelig med fællesmarkedet. Ved hjælp af forlængelsen vil man undgå at nedsætte investeringsstøtten til større projekter, hvor der på grund af de særlige omstændigheder i Østtyskland er sket forsinkelser. Endvidere kan man på denne måde forøge egenkapitalen i virksomheder, der investerer i de nye delstater, og hermed bidrage til deres økonomiske stabilitet. Ifølge de tyske myndigheder ved man ikke, hvor mange tilfælde der vil blive berørt af den generelle forlængelse af fristen for tildeling af investeringstilskud. Principielt gælder forlængelsen for alle investeringer, der er indledt efter 31. december 1992 og inden 1. juli 1994, og som ikke er afsluttet ved udgangen af 1996.

I sagen MIDER/Leuna 2000, som de kompetente myndigheder havde i tankerne, da de foreslog den omtalte foranstaltning, kunne virksomheden ikke afslutte investeringsprojektet i tide inden udgangen af 1996 på grund af uforudsete tekniske og administrative problemer, som virksomheden ikke var ansvarlig for. Den samlede støttepakke til raffinaderiet Leuna 2000 ville have været ca. 360 mio. DEM lavere end det, der blev forventet ved indgåelsen af privatiseringsaftalen. Af juridiske årsager var det ikke muligt at vedtage en forbundslov, der alene skulle gælde for MIDER-tilfældet. Forbundsregeringen erklærede imidlertid, at den var rede til kun at anvende den ændring i lov om investeringsstøtte, der var gennemført i forbindelse med finansloven for 1996, på MIDER-tilfældet, samt at anmelde andre tilfælde, hvor denne ændring ville blive anvendt, i hvert enkelt tilfælde.

IV

Investeringstilskud udgør statsstøtte efter EF-traktatens artikel 92, stk. l, og EØS-aftalens artikel 61, stk. l.

Forlængelsen af gennemførelsesfristen for investeringer, hvortil der kan ansøges om tilskud på 8 %, fra før 2 1/2-4 til nu 4 1/2-6 år, udgør statsstøtte.

Det vides ikke, hvor mange investeringsprojekter der ville blive berørt af den generelle forlængelse af fristen. Principielt gælder de nye tidsfrister for alle investeringsprojekter, der er påbegyndt efter 31. december 1992 og inden 1. juli 1994, og som ikke er afsluttet inden udgangen af 1996.

De virksomheder, der har påbegyndt investeringer mellem januar 1993 og juni 1994, har truffet deres beslutning vel vidende, at der enten ikke kunne opnås tilskud til investeringer, der ikke var afsluttet inden udgangen af 1996, fordi den færdiggjorte del ikke ville blive betragtet som en fuldstændig, men en mindre investering end planlagt, eller kun i et vist omfang kunne opnås tilskud, hvis den færdiggjorte del blev betragtet som en fuldstændig investering, selv om den var mindre end planlagt. De særlige problemer, der er til hinder for hurtig gennemførelse af komplicerede investeringsprojekter i det tidligere DDR, som f.eks. de regionale og lokale myndigheders organisatoriske problemer, mulige miljøbyrder og problemer i forbindelse med tilbagelevering af fast ejendom i de nye delstater, var kendte og var blevet behandlet i omfattende drøftelser inden juli 1994. Investeringsprojekter, der var påbegyndt, og hvor investorerne

([1]) Skrivelse SG(96) D/7034.
([2]) EFT C 290 af 3. 10. 1996, s. 8.

var bekendt med, at de ikke kunne gennemføres i tide, og at der ikke kunne opnås investeringstilskud, ville nu alligevel være støtteberettigede og ville derfor medføre en uventet fortjeneste for virksomheder, som oprindelig havde beregnet deres investeringer på en sådan måde, at de også ville have været rentable uden støtten.

Virksomheder, der har truffet deres investeringsbeslutninger med henblik på investeringstilskuddet på 8 % uden at have et vist tidsmæssigt spillerum til investeringsrisici, har accepteret en investeringsstøtte, der muligvis viser sig at være lavere, end hvis de opfyldte betingelserne i loven om investeringstilskud fra 1993 og har trods disse risici betragtet deres investeringer som rentable. Forhøjelsen af fristen medfører ikke yderligere investeringer og forventes ikke at påvirke gennemførelsen af investeringsprojekter, der allerede er påbegyndt.

Støtte, der ikke fremmer yderligere investeringer, kan ikke betragtes som investeringsstøtte. Statsstøtte, som derfor blot indebærer en yderligere betaling, som man ikke kunne have forventet, og som ifølge reglerne om regional investeringsstøtte på det pågældende tidspunkt var usikker, skal betragtes som driftsstøtte til forøgelse af den berørte virksomheds egenkapital, som allerede beskrevet i meddelelsen fra Tyskland af 19. december 1995 inden proceduren blev indledt.

I sin meddelelse vedrørende metoden for anvendelse af EF-traktatens artikel 92, stk. 3, litra a) og c), på regionalstøtte ([1]) forklarede Kommissionen, at tildeling af driftsstøtte i støtteberettigede områder, trods denne form for støttes konkurrencefordrejende karakter, undtagelsesvis kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet i henhold til artikel 92, stk. 3, litra a), hvis den er nødvendig for at bevare den pågældende virksomhed i drift. Sådanne overvejelser gælder ganske vist ikke for virksomheder, som får fordel af de pågældende foranstaltninger. Disse virksomheder besluttede inden juli 1994 at investere i de nye delstater med henblik på den regionale investeringsstøtte, der blev tilbudt i henhold til den dengang gældende ret. De kalkulerede deres investeringer på en sådan måde, at de kunne realiseres uden driftsstøtte og være rentable bagefter. Der foreligger derfor ikke nogen usædvanlige omstændigheder, der berettiger en de facto-driftsstøtte i form af forlængelse af fristen for tildeling af investeringstilskud på 8% som bidrag til regionaludviklingen i de ugunstigt stillede regioner i de nye delstater.

Denne de facto-driftsstøtte ville desuden ikke alene støtte økonomien i de østtyske stater. Virksomheder, der opfylder betingelserne, kan muligvis også have driftsanlæg andre steder og vil dermed kunne anvende støtten til finansiering af aktiviteter uden for Østtyskland.

Den omtalte støtte bidrager derfor ikke til virkeliggørelse af et af de mål, der er anført i EF-traktatens artikel 92, stk. 2 og 3, og som støttemodtagerne under normale markedsvilkår ikke ville kunne realisere enten ved egen indsats eller ved hjælp af de eksisterende godkendte støtteordninger. Investeringsbeslutningerne blev truffet, selv om man var klar over, at den pågældende støtte ikke ville kunne opnås, hvis tidsfristerne ikke blev overholdt. Støtte, som ikke bidrager til virkeliggørelse af et af de mål, der anses som begrundelse for undtagelsesvis godkendelse af konkurrencefordrejende foranstaltninger, kan ikke betragtes som forenelig med fællesmarkedets korrekte funktion ([2]).

Forbundsregeringens forslag om, at den kun vil anvende den ændring af loven om investeringstilskud af 1993, der gennemføres i forbindelse med finansloven for 1996, på MIDER/Elf Aquitaine, og at den på forhånd i hvert enkelt tilfælde vil anmelde andre tilfælde, hvor ændringen anvendes, medfører ikke nogen anden vurdering. Finansloven er en lov, der vedtages af Forbundsdagen, som enhver virksomhed, der opfylder betingelserne for almindelig støtte kan påberåbe sig direkte. Antallet af potentielle støttemodtagere kan ikke fastslås med sikkerhed.

Anvendelsen af den berørte bestemmelse i finansloven for 1996 er ikke begrænset til MIDER/Elf Aquitaine. Der findes ingen bestemmelse om, at myndighederne skal afgøre, om der skal ydes tilskud. Man kan ikke gøre brug af den forpligtelse, som Tyskland har tilbudt, da forbundsregeringen ikke har beføjelse til at erklære en lov, der er vedtaget af Forbundsdagen, for uanvendelig eller betinget anvendelig. Myndighederne har ikke beføjelse til kun at anvende den omtalte bestemmelse i enkelttilfælde, hvor de finder det fornuftigt. Den omhandlede bestemmelse skal derfor betragtes på baggrund af alle potentielle anvendelsestilfælde og ikke kun som begrænset til tilfældet med MIDER.

Ovennævnte bemærkninger udelukker imidlertid ikke Tysklands mulighed for eventuelt at indgive særskilt anmeldelse af bestemte foranstaltninger med henblik på ændring af støttepakken vedrørende MIDER's investeringer i Østtyskland. En sådan ændring vil blive behandlet af Kommissionen på baggrund af de særlige omstændigheder omkring denne særlige investering og Kommissionens positive beslutning med hensyn til dette projekt ([3]).

V

Kommissionen konkluderer derfor, at den omhandlede støtte ikke bidrager til at fremme yderligere investeringer i de nye delstater og ikke er nødvendig for at opretholde

([1]) EFT C 212 af 12. 8. 1988, s. 2.

([2]) Jf. også Domstolens dom af 17. september 1980 i sag 730/79, Philip Morris, Sml. 1980, s. I-2671, præmis 16 ff.

([3]) Skrivelse SG(93) D/11541, EFT C 214 af 7. 8. 1993, s. 9.

de økonomiske aktiviteter i disse områder. Støtten bidrager derfor ikke til virkeliggørelse af et af de i EF-traktatens artikel 92, stk. 2 og 3 nævnte mål, og er ikke forenelig med fællesmarkedets korrekte funktion.

Støtteordningen trådte ulovligt i kraft pr. 1. januar 1996, uden at Kommissionen på forhånd havde godkendt den. Kommissionen har taget til efterretning, at Tyskland har instrueret myndighederne i delstaterne om kun at anvende loven efter Kommissionens godkendelse. Denne meddelelse er imidlertid ikke nogen hindring for en direkte anvendelse af forbundsloven, som giver alle potentielle støttemodtagere, der opfylder betingelserne, et krav, uden at der er brug for nogen beslutning fra myndighedernes side —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Ved artikel 18, stk. 1, i finansloven for 1996, der ændrer artikel 3 i lov af 1993 om investeringstilskud, således at der nu ydes investeringstilskud på 8 % til investeringsprojekter, der er indledt efter 31. december 1992 og inden 1. juli 1994, og som afsluttes inden 1. januar 1999 (i stedet for inden 1. januar 1997), indføres en ny, supplerende statsstøtte til virksomheder, som har gennemført investeringer i de nye delstater. Denne støtte er ulovlig, da den er indført i strid med EF-traktatens artikel 93, stk. 3. Støtten er ikke forenelig med fællesmarkedet, da den ikke bidrager til virkeliggørelse af et af de mål, der er nævnt i EF-traktatens artikel 92, stk. 2 og stk. 3.

Artikel 2

Artikel 18, stk. 1, i finansloven for 1996 skal ophæves. Tyskland skal kræve al støtte, der er tildelt i medfør af nævnte bestemmelse, tilbagebetalt. Støtten skal tilbagebetales i overensstemmelse med de gældende procedurer og bestemmelser i tysk lovgivning, herunder bestemmelserne om renter fra den dag, støtten blev udbetalt, beregnet på grundlag af den rentesats, der anvendes som referencesats ved vurdering af regionalstøtteordninger.

Artikel 3

Tyskland skal senest to måneder efter meddelelsen af denne beslutning underrette Kommissionen om, hvilke foranstaltninger der er truffet for at efterkomme denne beslutning.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Forbundsrepublikken Tyskland.

Udfærdiget i Bruxelles, den 1. oktober 1997.

På Kommissionens vegne
Karel VAN MIERT
Medlem af Kommissionen